

YETKİSİZ TEMSİLİN ADİ ORTAKLIK AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ^(*)

Elif Merve EFİLOĞLU^(**)

ÖZET

Adi ortaklık, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nda düzenlenen ortaklıklardan kendisine has özellikleri ile ayrılmakla beraber kolayca kurulabilmesiyle günlük hayatın içerisinde sıklıkla karşımıza çıkan, şekli sınırlamalardan uzak bir ortaklıktır. Ortaklığın temelinde sermayenin değil, her bir ortağının, birbirine duyduğu güvenin bulunduğu görülmektedir. Adi ortaklığın ticaret ortaklıklarından farklı bir konumda yer alma nedenlerinden bir tanesi, tüzel kişiliğe sahip olmamasıdır. Tüzel kişiliğin bulunması ve bulunmaması haline göre ortaklık ile üçüncü kişi arasında kurulacak olan ilişki üzerinde farklılık meydana gelecektir. Zira tüzel kişiliğin bulunmaması, üçüncü kişiler ile ortaklık arasında bir perde oluşturulmasını engelleyeceğinden, kurulacak olan hukuki ilişkilerin sonuçlarının doğrudan ve sınırsız bir şekilde ortaklara yansımaları anlamına gelir. Bu durumun neticesinde adi ortaklığın zorunlu organları aracılığı ile temsiline gerçekleşme imkânı da ortadan kaldırılmaktadır. 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nda hukuki bir temele sahip olan adi ortaklığın temsili, aynı kanunun 637. ve 638. maddelerinde ele alınmış olmakla, temsile ilişkin genel hükümlerde yer alan düzenlemelerin, niteliği ile bağdaştığı oranda adi ortaklık için de uygulanacağı kabul edilmektedir. Bu çalışmada, adi ortaklığı oluşturan ortakların üçüncü kişiler ile ilişkilerinde yetkisiz temsilin ne şekilde gerçekleşebileceği tartışılmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Adi Ortaklık, Adi Ortaklığın Temsili, Tüzel Kişilik, Yetkilendirme, Yetkisiz Temsil.

^(*) DOI: 10.33432/ybuhukuk.1673828 - **Geliş Tarihi:** 10.04.2025 - **Kabul Tarihi:** 10.07.2025.

^(**) Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Özel Hukuk Yüksek Lisans Öğrencisi, Ankara - Türkiye,
E-posta: elifmerveefiloglu24@aybu.edu.tr; Orcid Id: <https://orcid.org/0009-0008-5759-8986>.

EVALUATION OF UNAUTHORIZED REPRESENTATION IN TERMS OF ORDINARY PARTNERSHIP

ABSTRACT

The ordinary partnership, distinguished by its unique characteristics from other types of partnerships regulated under the Turkish Commercial Code No. 6102, is a partnership frequently encountered in daily life due to its ease of establishment and being free from formal requirements. The foundation of this partnership lies not in capital but in the mutual trust among the partners. One of the reasons for its distinction from commercial partnerships is its lack of legal personality. Without legal personality, a corporate veil cannot be created between the partnership and third parties, meaning that the consequences of the legal relationships will directly and unlimitedly affect the partners. As a result of this situation, the possibility of representation of the partnership through its mandatory organs is eliminated. The representation of the ordinary partnership, which has a legal basis in the Turkish Code of Obligations No. 6098, is addressed in Articles 637 and 638 of the same Code, and it is accepted that the general provisions on representation can apply to ordinary partnerships to the extent that they are consistent with its nature. This study discusses how unauthorized representation may occur in the relationships between an ordinary partnership and third parties.

Keywords

Ordinary Partnership, Representation of Ordinary Partnership, Legal Personality, Authorization, Unauthorized Representation.

GİRİŞ

Adi ortaklık diğer ticaret ortaklıklarından farklı olarak 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nda (TBK) öngörülmüş olup, aynı kanundaki geniş kapsamlı düzenlemelerin oluşturduğu imkân neticesinde şekil şartından uzak, esnek yapıyla günlük hayatta sıklıkla karşımıza çıkan bir ortaklık türüdür.¹ Kolay kurulabilen yapısının sağladığı avantaj ile basit nitelikte bir işin gerçekleştirilebilmesi amacıyla adi ortaklık kurulabileceği gibi çok daha büyük ve nitelikli bir işin gerçekleştirilebilmesi amacıyla da adi ortaklık kurulabilmektedir.² Bir manav dükkanının satın alınıp birden fazla kişi tarafından işletilmesi veya kendilerine harçlık çıkartmak amacıyla portakal alıp suyunu sıkarak sattıktan sonra kazancı bölüşenlerin ortaklığı³ basit nitelikte adi ortaklık kurulmasına örnek verilebilirken; adi ortaklığın özel görünüşleri⁴ olarak *joint venture*, *konsorsiyum*, *konzern* ve *karteller*⁵, büyük ve nitelikli işlerin gerçekleştirilmesi amacıyla adi ortaklık kurulabileceğine örneklerdir.⁶

Kanun koyucu tarafından özel bir düzenleme ile adi ortaklığın kuruluş amacına sınırlama getirilmemiştir. Bu noktada, sözleşmelerin genel sınırlarını belirleyen TBK'nin 26. ve 27. maddeleri, adi ortaklık bakımından da geçerli olacaktır. Doktrindeki baskın görüşe göre kanunun emredici hükümlerine, ahlaka, kamu düzenine, kişilik haklarına aykırılık veya konu imkânsızlığı içermeyen her

¹ **Çevik, Orhan Nuri** (2002) Uygulamada Şirketler Hukuku, Gözden Geçirilmiş ve Güncellenmiş 3. Baskı, Ankara, Yetkin Yayınları, s. 78; **Doğanay, Ümit Yaşar** (1968) Adi Şirket Akdi, İstanbul, Kutulmuş Matbaası, s. 1.

² **Şener, Oruç Hami** (2008) Adi Ortaklık, Ankara, Yetkin Yayınları, s. 12.

³ Başka örnekler için bkz. **Bahtiyar, Mehmet** (2024) Ortaklıklar Hukuku, Güncellenmiş 17. Bası, İstanbul, Beta Yayıncılık, s. 27.

⁴ **Gökdemir, Egemen** (2022) Adi Ortaklıkta Yönetim ve Temsil (Doktora Tezi), İstanbul Kültür Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, s. 43.

⁵ Detaylı bilgi için bkz. **Barlas, Nami** (2016) Adi Ortaklık Temeline Dayalı Sözleşme İlişkileri, 4. Bası, İstanbul, Vedat Kitapçılık, s. 223 vd.

⁶ Ek olarak, bir büroda birden fazla avukatın birlikte çalışması halinde de niteliği ile bağdaştığı oranda adi ortaklığa ilişkin düzenlemelere başvurulabileceği kabul edilmektedir. Bu konuda bkz. **Papakçı, Acun** (2010) "Avukatlar Açısından İşbirliği Olanakları", Prof. Dr. Rona Serozan'a Armağan, C. II, İstanbul, ss. 1481-1506, s. 1494 vd.

amaç için adi ortaklık kurulabilecektir.⁷ Azınlık görüşte ise TBK'nin 621. maddesi dikkate alınarak, ortaklığın amacının kazanç sağlamaya yönelik olduğu, zira amacın iktisadi olması veya olmamasının, adi ortaklık ile derneğin birbirinden ayrılması bakımından önem arz ettiği savunulmaktadır.⁸

Tüzel kişiliği ve zorunlu organları bulunmayan adi ortaklığın üçüncü kişilere karşı temsil edilebilmesi öncelikle, ortaklık sözleşmesi, ortaklık kararı yahut temsil karinesi (TBK m.673/3) temelinde yetkilendirilmiş bir temsilcinin varlığını gerektirmektedir.⁹ Kendisine temsil yetkisi verilmemiş bir kişinin adi ortaklığı temsile yönelik hareket etmesi yahut temsil yetkisi belirli sınırlar dahilinde tanınmış ise bu sınırların aşılması hallerinde yetkisiz temsil söz konusu olacaktır. TBK'nin adi ortaklığı düzenleyen hükümleri arasında yetkisiz temsile dair açık bir düzenleme bulunmadığından bu hususta, temsile ilişkin genel düzenlemelere mi yoksa vekaletsiz iş görmeye ilişkin özel düzenlemelere mi başvurulacağı belirsizdir.

Bu çalışmada ilk önce adi ortaklığın hukuki tanımından bahsedilecek, daha sonra adi ortaklığın tüzel kişiliğinin bulunmamasının sonuçları sırasıyla taraf sıfatı, temsil yetkisi, yetkisiz temsil başlıkları altında irdelenerek, borçlar hukukunun temsil hükümleri çerçevesinde adi ortaklıkta yetkisiz temsilin ne şekilde ortaya çıkabileceği ele alınacak ve son olarak yetkisiz temsil durumunda başvurulması gereken kanuni düzenlemeler ile ilgili uygulamadaki farklı görüşler karşılaştırılarak incelenecektir.

⁷ **Barlas**, s. 32; **Doğanay**, s. 49; **Poroy, Reha/Tekinalp, Ünal/Çamoğlu, Ersin** (2010) Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku, Güncelleştirilmiş 12. Bası, İstanbul, Vedat Kitapçılık, s. 46; **Yongalık, Aynur** (1991) Adi Şirkette Sermaye Payı, Ankara, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, s. 10.

⁸ **Karayağcın, Yaşar** (1973) Ticaret Hukuku, Şirketler Hukuku, C. II, 2. Baskı, Ankara, Sevinç Matbaası, s. 126; **Bilgili, Fatih/Demirkapı, Ertan** (2013) Şirketler Hukuku, 9. Baskı, Bursa, Dora Basım, s. 24; **Şener** (2008) s. 103; **Domanic, Hayri** (1988) Türk Ticaret Kanunu Şerhi, C. I, Umumi Hükümler-Ticari İşletme-Kollektif Şirketler- Adi Şirket-Komandit Şirketler, 4. Bası, İstanbul, Temel Yayınları, s. 375.

⁹ **Küçükdağlı, Ufuk** (2015) Adi Ortaklığın Temsili (Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, s. 98.

I. ADİ ORTAKLIĞIN TANIMI

818 sayılı eski Borçlar Kanunu'nda 520. maddede yer alan adi ortaklık, 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun 620. maddesinde tanımlanmaktadır. 818 sayılı Borçlar Kanunu'nda *“Şirket bir akittir ki onunla iki veya ziyade kimseler, saylerini ve mallarını müşterek bir gayeye erişmek için birleştirmeyi iltizam ederler”* şeklinde yapılan tanım, 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nda *“Adi ortaklık sözleşmesi, iki ya da daha fazla kişinin emeklerini ve mallarını ortak bir amaca erişmek üzere birleştirmeyi üstlendikleri sözleşmedir”* şeklinde yapılmıştır. Söz konusu madde metinleri incelendiğinde ‘şirket’ kelimesi yerine ‘adi ortaklık sözleşmesi’ ibaresinin getirildiği görülmektedir. Adi ortaklığın yeni TBK'deki tanımına karşı doktrinde birtakım eleştiriler¹⁰ mevcut olup bu eleştiriler kanuni tanımın yetersiz olduğu noktasında toplanmaktadır. Hâliyle çeşitli yazarlardan adi ortaklığa ilişkin farklı tanımlar ortaya çıkmıştır. Bunlardan birkaç tanesi şunlardır:

Barlas'a göre¹¹, *“Adi ortaklık, emeklerini veya araçlarını herhangi bir müşterek amaç doğrultusunda birleştirerek, bu amaca ulaşma konusunda birlikte çaba göstermeyi sözleşmeyle birbirlerine karşı yüklenen kişilerce oluşturulan, tüzel kişiliği bulunmayan bir kişi topluluğudur”* Doğanay'a göre,¹² *“İki ya da daha çok kişinin ortak bir gayeye birlikte erişmek için güçlerini ya da araçlarını birleştirmeyi akit uyarınca taahhüt ettikleri şahıs birliğidir”* Domaniç'e göre,¹³ *“İki veya daha fazla hakikî yahut hükmi şahsın, iktisadî bir gayeye erişmek yani ortaklara kar dağıtmak veya tasarruf sağlamak maksadıyla, bir kısım sermayelerini birleştirmek hususunda yaptıkları bir anlaşmadır”* Poroy/Tekinalp/ Çamoğlu'na göre ise,¹⁴ *“Adi ortaklık, kişisel öğelerine göre şekillenmiş, ortaklık haklarının ve yapısının sermayeye dayalı olarak değil, ortakların kişiliklerine bağlı bir tarzda*

¹⁰ **Ayar, Ahmet** (2015) Adi Ortaklık Sözleşmesinde İç ve Dış İlişkiler (Doktora Tezi), Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, s. 9; **Barlas**, s. 13; **Poroy/Tekinalp /Çamoğlu** (2010) s. 13.

¹¹ **Barlas**, s. 18.

¹² **Doğanay**, s. 5.

¹³ **Domaniç** (1988) Şerh, s. 377.

¹⁴ **Poroy, Reha/Tekinalp, Ünal/Çamoğlu, Ersin** (2021) Ortaklıklar Hukuku I, Güncellenmiş, Yeniden Yazılmış 15. Baskı, İstanbul, Vedat Kitapçılık, s. 45.

biçimlendiği, ortakların ortaklık borçlarından bütün malvarlıklarıyla, birinci derecede ve zincirleme sorumlu olduğu, her türlü iktisadi ve gayri iktisadi konu için herhangi bir şekle bağlı olmaksızın kurulabilen veya oluşabilen, bir ticari işletmesi şart olmayan, tüzel kişiliği bulunmayan bir ortaklıktır”

TBK’nin 620. maddesinin birinci fıkrası adi ortaklığa ilişkin tanımı içerirken, aynı maddenin ikinci fıkrasında hangi durumda bir ortaklığın adi ortaklık sayılabileceğine yer verilmiştir. Bu maddeden hareketle, kanunda düzenlenmiş bulunan ortaklıklara özgü özellikleri göstermeyen bir ortaklık, adi ortaklık sayılır.¹⁵ Benzer şekilde 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu’nun 214/1. maddesine göre, kanunda belirtilen şekil şartına aykırı biçimde yapılan sözleşme ile içeriğinde bulunması mecburi kayıtlar hariç bırakılmak suretiyle düzenlenen sözleşme dolayısıyla bünyesinde noksanlık barındıran kollektif şirket, TTK’nin 216. maddesi düzenlemesi saklı kalmak kaydıyla, adi ortaklık hükmünde olacaktır. Bahsedilen kural, TTK’nin 305. maddesi gereğince adi komandit şirketler açısından da gündeme gelecektir.¹⁶

Adi ortaklığa ilişkin TBK hükümleri genel nitelikli olduğundan, diğer ticaret ortaklıkları bakımından TTK’de boşluk bulunması halinde, bu boşlukların doldurulması amacıyla¹⁷ TBK’deki adi ortaklığa yönelik düzenlemelere başvurulmalıdır. Lakin adi ortaklığa yönelik düzenlemelerin hepsinin, salt bir boşluk bulunması nedeniyle, doğrudan ticaret ortaklıklarına uygulanabileceği yönünde çıkarımda bulunmamak gerekir. Zira söz konusu kurala ilişkin TTK’nin 126. maddesi ile sınır, kanunda düzenlenmiş bulunan şirketlerin her birinin nitelikleri ve bu nitelikler ile bağdaşan oran üzerinden çizilmiştir. Bir başka ifadeyle, tüzel kişiliğe sahip olmayan adi ortaklığa ilişkin düzenlemelerin, tüzel kişiliğe sahip olan ticaret ortaklıklarına yönelik uygulama alanı bulabilmesi açısından kanuni bir engel bulunmamakla beraber, ticaret ortaklıklarının nitelikleri, adi ortaklık hükümlerinin uygulanması sırasında öncelikli olarak¹⁸ göz önünde bulundurulmalıdır. TTK’nin yanı sıra bir

¹⁵ **Berki, Şakir** (1973) Borçlar Hukuku (Özel Hükümler), Ankara, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, s. 253.

¹⁶ **Şener** (2008) s. 12.

¹⁷ **Barlas**, s. 9.

¹⁸ **Şener** (2008) s. 13.

başka düzenleme de 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu’nun 10. maddesinde yer almaktadır. Mezûr maddeye göre, eser birden çok kişinin katılımı ile oluşturulmuş ve bölünemez bir bütün ise, bahsedilen kişiler arasında meydana gelen ilişkiye adi ortaklığa yönelik hükümler uygulanacaktır.

II. ADİ ORTAKLIĞIN TÜZEL KİŞİLİĞİNİN OLMAMASININ SONUÇLARI

A. TARAF SIFATI

Dava ehliyeti tarafın, bir davada yer alarak usule ilişkin işlemleri bizzat yahut kendisini temsil ettirdiği bir vekil aracılığı ile yapabilmesidir.¹⁹ Dava ehliyetinin var olup olmadığına, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu’nun (HMK) 51. maddesi gereğince medeni hakları kullanma açısından yapılacak bir değerlendirme ile ulaşılır. Yapılan değerlendirme sonucunda medeni hakları kullanma ehliyetine haiz olduğuna kanaat getirilirse, bu durum fiil ehliyetinin varlığını²⁰ gerektirdiğinden, gerçek bir kişiyi dava ehliyetine sahip olarak kabul edebilmek ancak bu kişinin erginlik, ayırt etme gücünü haiz olma, kısıtlı olmama şartlarını taşıması ile olanaklı hale gelecektir.²¹ Fiil ehliyetine sahip tüzel kişiler ise dava ehliyetlerini, oluşturdukları organları vasıtasıyla²² kullanabileceklerdir.

Tüzel kişiliğinin olmaması nedeniyle adi ortaklığın kişiliği, kendisini oluşturan ortakların kişiliğinden bağımsız²³ değildir. Bunun neticesinde de bizatihi adi ortaklığın hak ehliyeti²⁴ yoktur. Hak ehliyetinin yokluğu, taraf ehliyetinin de

¹⁹ **Pekcanıtez, Hakan/Atalay, Oğuz/Özekes, Muhammet** (2020) Medeni Usul Hukuku Ders Kitabı, 8. Baskı, İstanbul, Vedat Kitapçılık, s. 148; **Kuru, Baki/Aydın, Burak** (2025) Medeni Usul Hukuku El Kitabı, C. I, Tıpkı 4. Baskı, Ankara, Yetkin Yayınları, s. 322.

²⁰ **Kuru/Aydın**, s. 322.

²¹ **Pekcanıtez/Atalay/Özekes**, s. 148.

²² **Kuru/Aydın**, s. 326; **Pekcanıtez/Atalay/Özekes**, s. 149.

²³ **Karayalçın**, s. 133; **Eren, Fikret/ Yüceer, İpek** (2024) Borçlar Hukuku Özel Hükümler, 12. Baskı, Ankara, Legem Yayınları, s. 847; **Pulaşlı, Hasan** (2018) Şirketler Hukuku Şerhi, C. 1, 3. Baskı, Ankara, Adalet Yayınevi, s. 39-40.

²⁴ Kişinin haklara ve borçlara sahip olabilme ehliyeti hak ehliyeti olarak tanımlanmaktadır. Detaylı bilgi için bkz. **Antalya, Gökhan/Topuz, Murat** (2024) Marmara Hukuk Yorumu - Medeni Hukuk (Giriş, Temel Kavramlar, Başlangıç Hükümleri), C. I, 5. Baskı, Ankara, Seçkin

yokluğunu²⁵ doğurur. Dolayısıyla bir hukuki işlemin tarafı ancak ortaklar olabilir. Taraf olarak bahsedilen bir yahut birkaç ortak değil, ortakların tamamı veya ortakların tamamını temsil eden bir vekildir. Adi ortaklık adına ileri sürülecek taleplerin varlığı halinde bir davanın açılması veya icra takibi yapılması, tüm ortakların birlikte hareketini²⁶ zorunlu kılar. Bir başka ifadeyle, olası bir davada ortaklar arasında mecburi dava arkadaşlığının varlığı²⁷ kabul edilir. Dava şartlarından olan taraf ve dava ehliyeti ise mahkemece kendiliğinden²⁸ gözetilecek hususlardandır (HMK m.114).

TBK'nin 625/1. maddesine göre adi ortaklığın yönetim yetkisi, ortaklardan birine yahut birkaçına bırakılabileceği gibi ortaklar arasında yer almayan üçüncü bir kişiye de bırakılabilir. Ortaklardan birinin/birkaçının yönetim yetkisine sahip olması, adi ortaklığa ilişkin işlemlerin mutlaka yönetim yetkisine sahip olanlar tarafından birlikte yapılmasını gerektirmez. Kanun koyucu burada, diğer yönetici ortağa itiraz hakkı tanıyarak, tamamlanmak üzere olan bir işlemin yapılmasının önüne geçilmesine imkân sağlamıştır (TBK m. 625/2). Mezkûr maddenin üçüncü fıkrasında, olağan ve olağan dışı iş ayırımından bahsedildikten sonra olağan dışı işlemlerin ancak oy birliğinin sağlanması sonucu yapılabileceği vurgulanmaktadır.

Yönetim görevine sahip ortağın, üçüncü kişiler ile dış ilişkide ortaklığı temsile yetkili olduğu, TBK'nin 637/3. maddesinde düzenlenmiştir. Yönetici ortağın ortaklığı temsile ilişkin bu genel yetkisi, doğrudan adi ortaklık adına dava açabilmesini mümkün kılmamaktadır. Yönetici ortak tarafından bir davanın açılması, ortaklığın diğer ortaklarından özel yetki alınması ile mümkündür.²⁹

Yayıncılık, s. 92 vd.; Akipek, **Jale G./Akıntürk, Turgut/Ateş Karaman, Derya** (2011) Türk Medeni Hukuku Başlangıç Hükümleri, Kişiler Hukuku, C. I, 8. Bası, İstanbul, Beta Yayıncılık, s. 267 vd.

²⁵ **Pekcanıtez/Atalay/Özekes**, s. 146-147; **Karayalçın**, s. 133; **Pulaşlı** (2018) s. 39-40; **Eren/Yüceer** (2024) s. 847.

²⁶ **Barlas**, s. 97.

²⁷ Detaylı bilgi için bkz. **Pekcanıtez/Atalay/Özekes**, s. 165 vd.

²⁸ **Kuru/Aydın**, s. 396.

²⁹ **Karayalçın**, s. 133; **Barlas**, s. 98; **Ansay, Tuğrul** (1967) Adi Şirket, Dernek ve Ticaret Şirketleri, Ankara, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, s. 125; **Kuru, Baki** (2001) Hukuk Muhakemeleri Usulü, C. I, 6. Bası, İstanbul, Demir Yayıncılık, s. 967.

Özel olarak yetkilendirilmiş yönetici ortak, temsil ettiği diğer ortaklar için tayin edeceği vekil/vekiller vasıtasıyla yahut bizzat kendisi, bütün ortaklar adına dava açabilecektir.³⁰ Zira mecburi dava arkadaşlığı, tüzel kişiliği bulunmayan adi ortaklığın davacı yahut davalı taraf olarak bir davada doğrudan ortaklık adıyla yer almasının önüne geçtiğinden, hem ortaklar tarafından açılmak istenen davaların birlikte açılması hem de ortaklığa karşı açılacak davaların tüm ortaklara yöneltilmesi gerekmektedir.³¹ Bu hususta doktrinde yer alan aksi yönde bir görüşe göre³² ortaklar arasında bulunan müteselsil sorumluluk neticesinde alacaklı, istediği ortağa davayı yöneltebileceği gibi tüm ortaklara da davayı yöneltebilir. Bir başka görüşte³³ ise talep konusu işin, bir ortak tarafından yerine getirilip getirilememesi açısından ayrıma gidilmektedir. Çünkü tek ortak ile yerine getirilebilen işin mevcudiyeti halinde ortaklardan birine, bir kısmına ya da tamamına, müteselsil sorumluluk ilkesi gereğince başvurulabilecektir. Dolayısıyla bu durumda, ihtiyari dava arkadaşlığı meydana gelir.³⁴ Tam tersi durumda, talebin ancak tüm ortaklara elbirliği mülkiyeti ilkesi doğrultusunda yöneltilmesi gerektiği hususunda, yüksek yargı kararları mevcuttur.³⁵ Eklemek gerekir ki adi ortak-

³⁰ **Kuru**, 968; **Ansay**, s. 125; **Barlas**, s. 99.

³¹ **Karayalçın**, s. 133; **Barlas**, s. 101; **Bilge, Necip** (1971) *Borçlar Hukuku Özel Borç Münasebetleri*, Ankara, Sevinç Matbaası, s. 461; **Eren/Yüceer** (2024) s. 847; **Bozkurt, Tamer** (2012) *Ticaret Hukuku C. II Şirketler ve Kooperatifler Hukuku*, Güncellenmiş 6. Baskı, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, s. 28-29; **Kuru/Aydın**, s. 321; Kural, adli hususlardaki tebligatların her bir ortak adına ayrı şekilde yapılmasıdır. Ancak adi ortaklıkta yönetime (TBK m.625) ve temsile (TBK m.637/3) dair düzenlemeler bir bütün olarak değerlendirildiğinde bu konularda kabul edilen karineler doğrultusunda, üçüncü bir kişiye bırakılmamış yönetim yetkisinin beraberinde getirdiği genel temsil yetkisi sebebiyle, bulunamayan bir ortak için tebligatın başka bir ortağa yapılabilmesinin olanaklı olduğu hususunda bkz. **Moroğlu, Erdoğan** (1962) “Şirketlerde Adli Tebligat Kimlere Yapılır”, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, C. XXVIII, S. 2, ss. 382-406, s. 404 vd.; bkz. **Ansay**, s. 126.

³² **Ansay**, s. 125-126.

³³ **Kuru**, s. 971; **Şener** (2008) s. 163; **Barlas**, s. 101.

³⁴ **Kuru/Aydın**, s. 955 vd.; **Pekcanitez/Atalay/Özekes**, s. 163.

³⁵ **Barlas**, s. 94; Yargıtay 6. HD, E. 2021/760, K. 2021/693, T. 07/10/2021 <www.karararama.yargitay.gov.tr> s. e.t. 01.01.2025; Yargıtay 9. HD, E. 2023/10476, K. 2023/9999, T. 22/06/2023 <www.karararama.yargitay.gov.tr> s. e.t. 01.01.2025.

lığın bir ortağı, ortaklığa karşı dava açmak istiyor ise davalı tarafta ortaklığın diğer tüm ortaklarının yer alması mecburidir.³⁶

Yargıtay, bazı ortaklar tarafından açılan davalarda mahkemenin hemen davayı ret yoluna gitmemesini, öncelikli olarak davacı ortağa, ortaklığın diğer ortaklarını davaya dahil etmesi yahut dahil edilmemiş ortakların muvafakatini alması için süre verilmesi³⁷ gerektiğini kararlarında³⁸ belirtmektedir.

B. TEMSİL YETKİSİ

1. Genel Olarak

Temsil yetkisi, temsil olunanın hukuki işlem yapabilme gücünün uzantısıdır. Bu yetkinin dayanağı bir kanun hükmü olabileceği gibi (kanuni temsil) iradi (iradi temsil) de olabilir. Küçüklerin velileri, vesayet altında bulunanların vasileleri ve bazı özel hallerde kayımlara ilişkin düzenlemeler, kanuni temsilin örnekleridir.³⁹

Adi ortaklığın ortaklarının ehliyeti ile ilgili olarak kanunda özel bir düzenleme yer almadığından bu durumda, 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun ehliyeti düzenleyen genel hükümlerinin uygulanması söz konusudur.⁴⁰ Dolayısıyla ortakların tam ehliyetli olması zorunlu değildir. Adi ortaklık sözleşmesinin bizzat kanuni temsilci vasıtasıyla yapılması halinde tam ehliyetsizlerin; kanuni temsilcinin adi ortaklık sözleşmesine izin - icazet vermesi veya doğrudan katılımı

³⁶ Şener, Oruç Hami (2022) Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku Ders Kitabı, Gözden Geçirilmiş 5. Baskı, Ankara, Seçkin Yayınevi, s. 21; lakin TBK'nin 630/3. ile 631. madde hükümlerine aykırı hareket eden yöneticiye karşı davanın yöneltmesi hususunda bkz. Şener (2022) s. 21.

³⁷ Barlas, s. 98.

³⁸ Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, E. 1989/457, K. 1990/2, T. 17/01/1990; Yargıtay 6. HD, E. 2022/5336, K. 2024/189, T. 16/01/2024; Yargıtay 15. HD (Kapatılan), E. 2018/5504, K. 2019/4133, T. 24/10/2019; Yargıtay 15. HD (Kapatılan), E. 2013/3751, K. 2014/2653, T. 16/04/2014 <www.lexpera.com.tr> s. e.t. 01.01.2025.

³⁹ Akyol, Şener (2009) Türk Medeni Hukukunda Temsil, İstanbul, Vedat Kitapçılık, s. 45; Eren, Fikret (2024) Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 29. Baskı, Ankara, Legem Yayınevi, s. 431.

⁴⁰ Ayar, s. 13.

sonucunda sınırlı ehliyetsizlerin, adi ortaklığın ortağı olabilmesi mümkündür.⁴¹ Ancak tam ehliyetsizler ve sınırlı ehliyetsizlerin vasilerinin, TMK'nin 463/3. maddesi gereğince, vesayet makamı olan sulh hukuk mahkemesinden izin aldıktan sonra denetim makamı olan asliye hukuk mahkemesinden de izin alması gerekmektedir.⁴² Ayrıca, çocuk ile anne veya baba arasında ya da anne ve babanın menfaatine olarak çocuk ile üçüncü kişi arasında yapılacak bir adi ortaklık sözleşmesinin geçerliliği, sözleşmenin yapılmasına kayyımın katılmasına ve hâkimin onay vermesine bağlıdır (TMK m.345).

Doktrinde, TMK'nin 429. maddesinde belirtilen hususlar haricinde tam fiil ehliyetine sahip olan sınırlı ehliyetlilerin, adi ortaklığa ortak olabilecekleri kabul edilmektedir.⁴³ Sınırlı ehliyetliler için adi ortaklık sözleşmesinin yapılması yasal danışmanın onayını gerektirmese de, bir taşınmazın katılım payı olarak kullanılmak istenmesi durumunda yasal danışmanın onayı mecburi hale gelecektir (TMK m.429/1).⁴⁴ Mezkûr maddenin ikinci fıkrasında mal varlığını yönetme yetkisi sınırlandırılmış kişilerden bahsedilmektedir. Ortaklığın borçlarından ortakların sınırsız, müteselsil ve birinci dereceden sorumlu olmalarının, mal varlığının özünü etkileyebileceği gözetildiğinde bahsedilen bu kişilerin, adi ortaklığa ortak olabilmesi, yönetim danışmanının adi ortaklık sözleşmesinin yapılmasına katılımı ile mümkün olacaktır.⁴⁵

Tam ehliyetsiz, sınırlı ehliyetsiz yahut sınırlı ehliyetlilerin, TMK'nin ehliyetle ilişkin düzenlemeleri dikkate alınmadan yapılan bir adi ortaklık sözleşmesi ile bağlı olduklarından bahsedilemez.⁴⁶ Bu nedenle, adi ortaklıkta ortakların sayısı ikiden fazla ise diğer ortaklar bakımından sözleşme geçerliliğini koruyacaktır. Lakin ortakların TBK'nin 27/2. maddesi gereğince sözleşmeyi mevcut haliyle

⁴¹ Ayar, s. 13-14; Şener (2008) s. 6; Barlas, s. 20; Bilgili/Demirkapılı, s. 21-22; Karayalçın, s. 58; Poroy/Tekinalp/Çamoğlu (2010) s. 22.

⁴² Şener (2008) s. 6; Ayar, s. 14.

⁴³ Şener (2008) s. 6-7; Ayar, s. 14. Aksi yönde görüş için bkz. Özenli, Soysal (1988) Uygulamada Adi Ortaklık ve Neden Olduğu Davalar, Ankara, Kazancı Hukuk Yayınları, s. 37.

⁴⁴ Şener (2008) s. 6-7; Ayar, s. 14.

⁴⁵ Şener (2008) s. 6-7; Ayar, s. 14.

⁴⁶ Ayar, s. 15.

yapmayacaklarından bahsedilebiliyorsa, sözleşmenin kesin olarak hükümsüzlüğü gündeme gelecektir.⁴⁷

Adi ortaklığa ilişkin özel hükümlerde temsil, yine aynı adı madde başlığı olarak taşıyan 637. madde ile hüküm altına alınmıştır. TBK'nin 637. maddesinin üçüncü fıkrasında yönetim yetkisini elinde bulunduran ortağın temsil yetkisini de elinde bulundurduğuna ilişkin bir karine kabul edilmiştir. Madde metninde yer alan karine, ilk bakışta kanuni temsil biçiminde görünse de⁴⁸ yönetim yetkisi verilen ortak, bir irade doğrultusunda bu yetkiye sahip olduğundan, yönetim kaynaklı ortaya çıkmış olan temsile ilişkin karinenin kaynağının da iradi olduğu kabul edilmelidir. İradi temsile yönelik hukuki düzenlemeler, TBK'nin 40 vd. maddelerinde bulunmaktadır.

Temsil yetkisi, tek taraflı bir hukuki işlem⁴⁹ neticesinde temsilciye verilir. Bir başka ifadeyle, temsil olunanın temsile ilişkin iradesini açıklaması⁵⁰ ve iradesinin temsilciye ulaşması⁵¹ ile temsil ilişkisi kurulur. Bunun sonucu olarak da temsilci, doğrudan doğruya temsil olunan adına hukuki işlem gerçekleştirebilir. Sağlam bir temelde temsil yetkisi verilebilmesi için temsilcinin yetkilendirilmesinin hukuka ve ahlaka aykırı olmamasına⁵², temsil olunan tarafından açıklanan iradenin sağlıklı olmasına, yetkilendirmenin konusunun imkânsız olmamasına dikkat edilmesi gerekir.⁵³ Temsil yetkisi kendine özgü hukuki bir güç olup hak değildir.⁵⁴ Bir hak kazandığından bahsedilemeyen temsilcinin, temsil yetkisi üzerinde tasarrufta bulunması ve kendisine verilmiş temsil yetkisini devretmesi mümkün olmaz.⁵⁵

⁴⁷ Barlas, s. 20; Şener (2008) s. 7. Aksi yönde görüş için bkz. Baştuğ, İrfan (1964) “Şirket ve Şirket Akdinin Hukuki Mahiyeti”, İzmir Barosu Dergisi, S. 4, ss. 5-10, s. 10; Ayar, s. 15.

⁴⁸ Küçükdağlı, s. 39.

⁴⁹ Eren, s. 500; Tercier, Pierre/Pichonnaz, Pascal/Develioğlu, Hüseyin Murat (2020) Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 1. Baskı, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, s. 137.

⁵⁰ Antalya/Topuz, s. 166.

⁵¹ Eren, s. 500; Antalya/Topuz, s. 171.

⁵² Eren, s. 500.

⁵³ Reisoglu, Safa (2012) Türk Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 23. Bası, İstanbul, Beta Yayıncılık, s. 152.

⁵⁴ Akyol, s. 5.

⁵⁵ Akyol, s. 5.

Her ne kadar temsil yetkisi, temsil olunanın gerçekleştirdiği tek taraflı bir hukuki işlem neticesinde veriliyor olsa da, bu yetkinin gereğini yapma yükümlülüğü altına girmeyi kabul ettiği bir taahhüdü bulunmuyor ise temsilci, kendisine verilmiş yetkiyi kullanmama yönünde bir irade⁵⁶ ortaya koyabilir. Lakin adi ortaklık açısından temsil yetkisi eğer bir ortağa verilmişse, kasıtlı şekilde temsilci olarak hareket etmeyen ortağın sorumluluğu⁵⁷ gündeme gelebilecektir. Çünkü sadece ortak bir amacın benimsenmesi, adi ortaklığın varlığı için yeterli değildir.⁵⁸ Adi ortaklıkta ortakların, ortak amacı mümkün kılmak için sarf etmeleri gereken bir çaba (*affectio societatis*) söz konusudur. Buradan hareketle, kendisine temsil yetkisi verilmiş ortağın, verilen yetkinin gereğini yapma yükümlülüğü altına girdiği bir taahhüdünün var olduğu kabul edileceğinden⁵⁹, haklı bir sebep olmaksızın yükümlülüğünden kaçınıyor ise sorumluluğunun doğmasından bahsedilecektir.

Kanun koyucu, temsil yetkisinin verilmesi açısından herhangi bir şekil şartı belirlememiştir. Temsil olunan tarafından temsilcinin yetkilendirilmesi yazılı şekilde yapılabileceği gibi sözlü bir şekilde de yapılabilir.⁶⁰ Yazılı şekilde yetkilendirme söz konusu olduğunda temsilcinin elindeki belge, yetki belgesi adını alacaktır.⁶¹

2. Temsil Yetkisinin Kazanılma Yolları

Adi ortaklıkta temsil yetkisi iradi temsile dayanmaktadır. Temsilciye bu yetki, adi ortaklık sözleşmesiyle verilebileceği gibi ortaklık kararıyla ve TBK'nin 637. maddesinde yer alan karine ile de verilebilir.⁶²

⁵⁶ Oğuzman, Kemal/Öz, Turgut (2024) Borçlar Hukuku Genel Hükümler, C. I, Güncellenip Genişletilmiş 22. Bası, İstanbul, Vedat Kitapçılık, s. 236.

⁵⁷ Küçükdağlı, s. 39.

⁵⁸ Barlas, s. 39.

⁵⁹ Küçükdağlı, s. 39.

⁶⁰ Eren, s. 503; Reisoglu, s. 153; Bilgili/Demirkapı, s. 22.

⁶¹ Eren, s. 500.

⁶² Şener (2008) s. 406, bkz. "BK'nın 525. ve 533. maddeleri gereği kendisine yönetim hakkı tanıyan ortağın ortaklığı ve diğer ortakları temsil yetkisi vardır. Temsil yetkisi, zımnen icazet, temsil belgesi, adi ortaklık sözleşmesi veya ortaklık kararı ile verilebilir..." Yargıtay 12. HD, E. 2007/12147, K. 2007/14600, T. 13.07.2007 <www.karararama.yargitay.gov.tr> s. e.t. 01.01.2025.

a. Ortaklık Sözleşmesi ile

Adi ortaklık açısından temsil yetkisinin kazanılmasının ilk yolu temsil yetkisini kazanacak kişinin/kişilerin adi ortaklık sözleşmesinde⁶³ açıkça belirlenmiş olmasıdır. Kanunda, adi ortaklık sözleşmesinin yazılı şekilde yapılmasının zorunlu olduğuna dair bir düzenleme bulunmamaktadır. Bu doğrultuda, sözleşmenin kural olarak şekil şartına bağlı olmadığı, sözlü veya yazılı şekilde yapılmasının mümkün olduğu sonucuna ulaşılır.⁶⁴ Dış ilişkide, temsilci sıfatını alan kişi/kişiler ortaklığı, üçüncü kişilere karşı temsil eder. Ortaklık sözleşmesinde temsil yetkisinin belirli kişi/kişilere bırakılması, ortaklığın diğer ortaklarının yahut ortaklardan farklı üçüncü kişilerin, temsile yetkili olmadıkları anlamına gelmektedir.⁶⁵

b. Ortaklık Kararı ile

Temsile yetkili kişi/kişiler eğer adi ortaklık sözleşmesi ile açıkça belirlenmemiş ise ortaklar, daha sonradan serbest bir şekilde ortaklık için temsilci belirleyebilirler.⁶⁶ Temsil yetkisinin belirli kişi/kişilere bırakılması ile TBK'nin 637/3. maddesinde yer alan karinenin uygulanma ihtimali ortadan kaldırılmış⁶⁷ olur. Bir başka ifadeyle temsil yetkisi, kendisine yönetim yetkisi verilen ortak tarafından kullanılamayacak, ortaklık kararı ile temsilci olarak belirlenen kişi/kişiler adi ortaklığı, dış ilişkide üçüncü kişilere karşı temsil edecektir.

Temsil yetkisi verilen temsilcinin, mutlaka yazılı bir şekilde yetkilendirilmesi gerekmez. Zira esas olan ortaklığın karar alması ve temsil yetkisini tanınmasıdır.⁶⁸ Adi ortaklık tarafından bir karar alınmasına ihtiyaç duyulduğu için, bu karar alınırken dikkat edilmesi gereken bir nisabın bulunması gerekir.⁶⁹ TBK'nin 624. maddesine

⁶³ **Poroy/Tekinalp/Çamoğlu** (2021) s. 81; **Pulaşlı, Hasan** (2024) Şirketler Hukuku Genel Esaslar, Güncellenmiş ve Genişletilmiş 9. Baskı, Ankara, Adalet Yayınevi, s. 37.

⁶⁴ **Pulaşlı** (2024) s. 14.

⁶⁵ **Küçükdağlı**, s. 41.

⁶⁶ **Küçükdağlı**, s. 42.

⁶⁷ **Domaniç, Hayri** (1988) *Adi - Kollektif ve Komandit Şirketler*, Genişletilmiş Dördüncü Bası, İstanbul, s. 92.

⁶⁸ **Poroy/Tekinalp/Çamoğlu** (2021) s. 81.

⁶⁹ **Bilgili/Demirkapı**, s. 32.

göre adi ortaklıkta kararlar, ortakların hepsinin mutabık olması (oy birliği) ile alınır. Ancak söz konusu maddenin ikinci fıkrasında, oy çokluğu ile karar alınacağının sözleşme metninde geçmesi durumuna dair ortak sayısının belirleyici olacağı düzenlenmiştir. Dolayısıyla TBK'nin 624. maddesi emredici hükümlerden değildir.⁷⁰

Temsil yetkisinin verilmesi amacıyla alınan bir ortaklık kararının geçersiz olduğu ihtimalde, hâlâ temsil yetkisinin geçerli olduğundan bahsedilebilir mi sorusu gündeme gelebilir. Tam olarak bu noktada temsil yetkisinin mücerretliğine değinmek gerekecektir. Temsil yetkisinin mücerretliği, temsil yetkisi veren ve temsil eden arasındaki iç ilişkinin, temsilcinin yetkilendirilmesinden ayrılmasına dayanır.⁷¹ Temsil yetkisi, temsil yetkisi veren ve temsil eden arasında bulunan temel hukuki bağdan bağımsız bir yerde konumlanmaktadır. Dolayısıyla dış ilişkide, temsilci ile üçüncü kişi arasında gerçekleşen hukuki işlem, temsil olunan ve temsil eden arasındaki temel hukuki bağdan etkilenmemelidir.⁷² Temel ilişkinin herhangi bir nedenden geçersiz hale gelmesi, temsil yetkisinin geçerliliğini ortadan kaldırmaz.

Temsil yetkisinin iradi olarak ortadan kaldırılabilmesi veya bu yetkinin kendiliğinden sona ermesi mümkündür. Temsilciye verilen yetkinin geri alınması (tamamen kaldırma) ile daha önceden verilmiş geniş kapsamlı yetkinin artık daha dar bir alan içerisinde kullanılabileceğinin kararlaştırılması (kısmen kaldırma) iradi şekilde yetkinin kaldırılmasına örnek olarak verilebilir.⁷³ Temsil yetkisinin kendiliğinden sona erme halleri ise TBK'nın 43/1. maddesinde sayılmıştır. Bu haller temsil olunanın yahut temsilcinin ölmesi, gaiplik, fiil ehliyetinin kaybı ve iflastır. Mezkûr maddenin emredici olmadığı, madde metninde aksinin kararlaştırılabileceğinin açıkça belirtilmesinden anlaşılmaktadır.

c. Temsil Karinesi

Adi ortaklığın, kurulması şekil şartına bağlı olmadığından, genellikle yazılı bir ortaklık sözleşmesi bulunmamaktadır. Yazılı bir ortaklık sözleşmesinin bulunmaması

⁷⁰ Küçükdağlı, s. 42.

⁷¹ Akyol, s. 36-37.

⁷² Şener (2008) s. 406; Akyol, s. 37.

⁷³ Oğuzman/Öz, s. 248.

nedeniyle, ortaklığın yönetimi ve temsili hususunda ortaya çıkabilecek olan sorunların önüne geçilebilmesi için⁷⁴ özel hükümlerde karinelere yer verilmiştir. Bunlardan birisi, TBK'nin 637/3. maddesinde düzenlenen ve kendisine yönetim görevi verilen ortağın, dış ilişkide temsile yetkili olduğuna ilişkin karinedir.⁷⁵ Diğer bir karine ise, “Ortaklığın yönetimi” başlıklı TBK'nin 625. maddesinde, yönetim yetkisinin, ortakların tamamı tarafından kullanılabileceğinin hüküm altına alınması ile karşımıza çıkmaktadır. Ancak, bunun mümkün olabilmesi için yönetim yetkisinin daha önceden bir/birkaç ortağa yahut üçüncü bir kişiye bırakmaması gerekmektedir. Dolayısıyla madde metninden, aksi belirlenmemiş ise ortakların, adi ortaklığı yönetme hakkına doğrudan sahip oldukları anlaşılmaktadır. Yönetim hakkına TBK'nin 625/1. maddesinde yer alan karine ile sahip olunduğu durumlarda da, aynı kanunun 637/3. maddesinde yer alan temsil karinesinin varlığının devam edeceği kabul edilecektir.⁷⁶ Bir başka ifadeyle, farklı bir karar alınmamışsa, adi ortaklığın tüm ortakları, ortaklığı yönetime ve temsile müstakil olarak yetkilidir.⁷⁷ Görüldüğü üzere, TBK'nin 625/1. ve 637/3. maddelerinde yer alan karinelerle amaçlanan, yönetim ve temsil hususlarındaki belirsizlikleri ortadan kaldırmaktır.

Adi ortaklığın unsurlarından olan ortak amaca ulaşmak ancak doğru yönetim ile mümkün olacağından, iç ilişkide yönetim ve dış ilişkide temsil arasında hem sıkı hem de güçlü bir ilişki vardır. Yönetici ortaklar açısından temsil karinesinin varlığı kabul edildiğinde, yönetici olmanın temsil kurumunu da içerdiği⁷⁸ kabul edilmiş olur. Bu bağlamda iç ilişkideki yönetim yetkisi, dış ilişkideki temsil yetkisini karşılamaktadır.⁷⁹

Temsil karinesi, yönetim hakkı bulunan yönetici ortağın temsile de yetkili olduğu yönünde üçüncü kişide oluşan güveni pekiştirmektedir. Söz konusu

⁷⁴ **Kırca, İsmail** (2000) “Adi Şirketin Temsili ile İlgili İki Sorun”, BATİDER, C. XX, S. 4, ss. 63-71, s. 66.

⁷⁵ **Poroy/Tekinalp/Çamoğlu** (2021) s. 81; **Pulaşlı** (2024) s. 37; **Şener** (2022) s. 79.

⁷⁶ **Kırca** (2000) s. 66 vd.

⁷⁷ Yargıtay 12. HD, E. 2007/12147, K. 2007/14600, T. 13.07.2007<www.karararama.yargitay.gov.tr> s. e.t. 01.01.2025.

⁷⁸ “... Kendisine idare yetkisi verilmiş olan bir ortağın temsil yetkisi de zaten mevcut farz olunduğu gibi tersine olarak, idare yetkisi bulunmayan bir ortağın temsil yetkisi de kural olarak yok sayılır...” Yargıtay 4. HD, E. 7974, K. 6182, T. 25.12.1964, karar için bkz. **Şener** (2008) s. 410.

⁷⁹ **Karayağçın**, s. 149; **Şener** (2008) s. 410; **Bozkurt** (2012) s. 44.

karinenin hukuki işlem güvenliğinin sağlanmasına önemli ölçüde katkı sunduğu açıktır.⁸⁰ Yönetim hakkı kendilerine verilmemiş ortaklar iyiniyetli üçüncü kişiye karşı, yönetici ortağın temsil yetkisine sahip olmadığını ileri sürerek, gerçekleştirilen hukuki işlem dolayısıyla meydana gelen sorumluluğu bertaraf edemezler.⁸¹ Lakin diğer ortaklar, yöneticilik vasfı devam eden ortağın, temsile ilişkin yetkisinin bir ortaklık kararı ile sınırlandırılması veya bu yetkinin tamamen kaldırılması durumunu, hukuki işlemin diğer tarafının bildiğini yahut bilmesi gerektiğini ispat ederlerse sorumluluktan kurtulabileceklerdir.⁸²

3. Temsil Yetkisinin Kapsamı

Temsil yetkisinin çerçevesini çizmek ve bu çerçeve içerisine nelerin girdiğini doğru bir şekilde nitelendirebilmek için öncelikli olarak temsilcinin yetkilendirilmesine ilişkin kanuni dayanağın incelenmesi gerekmektedir. Temsil yetkisi bir karineye dayanıyor ise başvurulması gereken madde TBK'nin 637. maddesidir. Söz konusu maddenin üçüncü fıkrasının ilk cümlesinde, yönetim görevini elinde bulunduran ortağın, dış ilişkide temsil yetkisinin de var olduğuna dair karine benimsenmiştir. İkinci cümlesinde sınır, yönetim görevi bulunan ortağın, adi ortaklığı üçüncü kişilere karşı temsil ederken, kontrolsüz bir şekilde karar almasının önüne geçebilmek için önemli tasarruf işlemleri açısından çizilmiştir. Zira düzenlemede, önemli tasarruf işlemleri ile ilgili olarak yetkinin, tüm ortakların oy birliğiyle verilmesi ve buna dair yetki belgesinde açık bir ibare bulunması şarta bağlanmıştır.⁸³

Kanuni düzenlemede geçen 'önemli tasarruf işleri' ibaresinden olağan işlerin mi yoksa hem olağan hem de olağan dışı işlerin mi anlaşılması gerektiğine yönelik olarak doktrinde farklı görüşler mevcuttur. Bir görüşe göre⁸⁴, adi ortaklığın amacı kapsamında kaldığı sürece her çeşit işlem, temsil yetkisinin çerçevesi içerisinde. Bu görüş, olağan iş-olağan dışı iş ayrımının yönetimde görüldü-

⁸⁰ Kırca (2000) s. 67; Şener (2022) s. 79-80; Karahan, Sami (2012) Şirketler Hukuku, 1. Baskı, İstanbul, Mimoza Yayıncılık, s. 93.

⁸¹ Poroy/Tekinalp/Çamoğlu (2010) s. 64.

⁸² Karayalçın, s. 149; Şener (2008) s. 412.

⁸³ Şener (2022) s. 80.

⁸⁴ Domaniç (1988) Şirketler, s. 91.

günü, aksi kararlaştırılmamışsa temsil konusunda hukuki işlem yapılırken ayırma gidilmesinin doğru olmadığını savunmaktadır. Katıldığımız diğer görüşe göre⁸⁵ ise temsil yetkisinin sınırı, olağan işler yönünden⁸⁶ çizilmelidir çünkü temsil yetkisinin kapsamı, yönetim yetkisinin kapsamından ayrı düşünülemez.

Adi ortaklık sözleşmesi yahut bir ortaklık kararı ile temsil yetkisi bir kişiye/kişilere verilmiş ise, temsilin çerçevesinin sözleşme veya karar doğrultusunda çizilmesi gerekecektir. Bu hususta bakılması gereken kanuni düzenleme TBK'nin 41. maddesi olacaktır. Mezkûr maddede, hukuki bir işlem nedeniyle kazanılan temsil yetkisinin sınırlarının, doğumuna sebebiyet veren hukuki işleme göre belirleneceği hüküm altına alınmıştır.⁸⁷ Temsil yetkisi bir bildirim yolu ile üçüncü kişilere ulaştırılmış ise sınırı belirleyecek olan, bildirimin içeriğidir. Neticeten, temsil yetkisinin çerçevesinin çizilmesinde esas, yetkiyi verenin iradesidir.⁸⁸

C. YETKİSİZ TEMSİL

1. Genel Hükümlere Göre Anlamı ve Sonuçları

Kendisine temsil yetkisi verilmemiş veya temsil yetkisi belirli sınırlar içerisinde kullanılmak üzere verilmiş olan kişinin, sınırların dışına çıkarak yetkisini kullanması halinde yetkisiz temsilin varlığından bahsedilecektir. Yetkisi dışında bir başkasını temsil etmek için hukuki işlemlerde bulunan kimseye yetkisiz temsilci denir.⁸⁹

Temsile yönelik yetkinin hiç verilmemiş olması, belirli sınırlar dahilinde verilmiş olmasına karşılık sınırların dışında kullanılması yahut daha önceki bir tarihte verilmiş yetkinin sona erdirilmesi hallerinde⁹⁰ karşımıza çıkabilecek olan

⁸⁵ Ansay, s. 118.

⁸⁶ Bilgili/Demirkapı, s. 41; Karahan, s. 93; Bozkurt (2012) s. 44.

⁸⁷ Poroy/ Tekinalp/ Çamoğlu (2021) s. 82.

⁸⁸ Yücel, Cazibe Ebru (2011) Adi Ortaklıkta Temsil (Yüksek Lisans Tezi) Bahçeşehir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, s. 29; Oğuzman/Öz, s. 239.

⁸⁹ Eren, s. 520.

⁹⁰ Eren, s. 520; Oğuzman /Öz, s. 256; Kocayusufpaşaoğlu, Necip/Hatemi, Hüseyin/Serozan, Rona /Arpacı, Abdülkadir (2014) Borçlar Hukuku Genel Bölüm, C. I, 5. Bası, İstanbul, Filiz Kitapevi, s. 720.

yetkisiz temsil; birlikte temsilin söz konusu olduğu durumlarda tek temsilcinin hukuki bir işlemde bulunması veya temsilcinin, temsil olunanın kendisine verdiği talimatlar doğrultusunda hareket etmemesi hallerinde de karşımıza çıkabilir.⁹¹

Yetkisiz temsile ilişkin olarak, kanuni düzenlemelerden TBK'nin 46. maddesine başvurmak gerekmektedir. Yetkisiz temsilcinin gerçekleştirdiği hukuki işlemin temsil olunanı bağlayabilmesi için öncelikli olarak temsil olunan tarafından onanması gerekecektir (TBK m.46/1). Yetkisiz temsilci ile üçüncü kişi arasında yapılan hukuki işlemin geçerliliği, temsil olunanın hukuki işleme onay verdiği yahut onay vermeyeceğinin anlaşıldığı ana dek askıdadır.⁹² Üçüncü kişinin, askıda kalma süresi boyunca işlemle bağlılığı devam edecektir. Bu kişinin, durumunu netleştirmek için makul bir süre içerisinde⁹³ temsil olunan, yetkisiz temsilcinin gerçekleştirdiği hukuki işleme onay verip vermeyeceğini açıklamasını talep edebileceği⁹⁴ kabul edilmiştir. Makul süre sonunda temsil olunanın onay vermemesi ihtimalinde üçüncü kişi, işlem ile olan bağlılığından kurtulacaktır.⁹⁵

a. Onama Halinde

Temsil olunanın, yetkisiz temsilcinin gerçekleştirdiği hukuki işlemi makul süre içerisinde onaması talep edildiğinde yahut süre hiç verilmeden temsil olunan tarafından işlemin onanması ihtimalinde bu işlem, yapıldığı ilk andan itibaren⁹⁶ geçerli olacak şekilde hüküm ifade edecektir. Temsil olunanın onaması, açık veya zımnî şekilde⁹⁷ verilebilen, yenilik doğurucu, temsilciye yahut üçüncü kişiye varması gereken, tek taraflı irade beyanının yeterli olduğu ve geri alın-

⁹¹ Kocayusufpaşaoğlu/Hatemi/Serozan/Arpacı, s. 720; Eren, s. 521.

⁹² Akyol, s. 464; Oğuzman/Öz, s. 256; Kutlu Sungurbey, Ayfer (1988) Yetkisiz Temsil, Özellikle Culpa in Contrahendo (Sözleşmenin Görüşülmesinde Kusur) ve Olumsuz Zarar, İstanbul, Yasa Yayınları, s. 44.

⁹³ Eren, s. 524.

⁹⁴ Akyol, s. 469.

⁹⁵ Akyol, s. 473.

⁹⁶ Eren, s. 522; Oğuzman/Öz, s. 257; Reisoğlu, s. 160; Kocayusufpaşaoğlu/Hatemi/Serozan/Arpacı, s. 722; Akyol, s. 492.

⁹⁷ Eren, s. 523; Akyol, s. 473; Reisoğlu, s. 160.

mayan bir işlemdir.⁹⁸ Kural, temsil olunanın onamasının şekil şartına bağlı olmamasıdır.⁹⁹ Lakin, temsil yetkisinin verilmesi bir şekle bağlı yapılmış ise onamanın da bu şekle bağlı olarak yapılması gerekecektir.¹⁰⁰

Yetkisiz temsilcinin gerçekleştirdiği hukuki işleme temsil olunan tarafından onay verilse dahi hukuki işlemin diğer tarafı olan üçüncü kişi, onay verilene dek geçen süre zarfında yaşanan gecikme nedeniyle bir zarara uğramış olursa, bu zararın tazmin edilmesini yetkisiz temsilciden talep edebilecektir.¹⁰¹ Bahsedilen tazmin ile TBK'nin 47. maddesinde belirtilen tazminatı karıştırmamak gerekir. Zira TBK'nin 47. maddesi doğrultusunda bir tazminden bahsedilebilmesinin ön koşulu, temsil olunan tarafından yetkisiz temsilcinin gerçekleştirdiği işleme onay verilmemesidir. Ancak burada tam aksi durumdan, yani yetkisiz temsilcinin gerçekleştirdiği hukuki işleme temsil olunan tarafından onay verilmesinden bahsetmekteyiz. İşte bu durumda, her ne kadar onay ile askıda hükümsüzlük halinden kurtulmuş bir sözleşmeden bahsedilebilecek ise de geçen süre zarfında zararın meydana gelmesine sebebiyet veren kusurlu bir temsilcinin varlığı söz konusudur. Netice olarak, onamanın varlığına rağmen üçüncü kişinin yetkisiz temsilciden tazminat talep edebilmesi, sözleşme görüşmelerindeki kusur nedeniyle *culpa in contrahendo*¹⁰² ilkesine dayanacaktır.¹⁰³

b. Onamama Halinde

Temsil olunanın, yetkisiz temsilcinin gerçekleştirdiği işleme onay vermesi ihtimalinde, geçerli bir hukuki işlemin varlığından söz edilemeyecektir. Onamama haline ilişkin TBK'nin 47. maddesinde de açık bir şekilde belirtildiği üzere, hakkaniyetin gerektirdiği durumlarda zarara uğramış olan üçüncü kişi,

⁹⁸ Akyol, s. 492; Eren, s. 523; Tercier/Pichonnaz/Develioğlu, s. 146.

⁹⁹ Oğuzman/Öz, s. 257; Eren, s. 523.

¹⁰⁰ Oğuzman/Öz, s. 257; Aksi yönde görüş için bkz. Eren, s. 523.

¹⁰¹ Kocayusufpaşaoğlu/Hatemi/Serozan/Arpacı, s. 743; Tiftik, Mustafa/Şen, Elif (2016) “Yetkisiz Temsilde Culpa in Contrahendo Sorumluluğu”, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C. 22, S. 3, ss. 2643-2664, s. 2659.

¹⁰² Eren, s. 1275 vd.

¹⁰³ Kocayusufpaşaoğlu/Hatemi/Serozan/Arpacı, s. 743-744.

kusurlu yetkisiz temsilciden zararının tazminini talep edebilecektir. Bu durumun istisnası, işlemin yapıldığı sırada, temsilcinin yetkisiz olduğunun üçüncü kişi tarafından bilindiğinin yahut bilinmesi gerektiğinin ispatlanmasıdır. İspatın sağlanmasıyla yetkisiz temsilci, üçüncü kişinin zararını tazminden kurtulur.¹⁰⁴

Üçüncü kişinin, yerine getirileceği ve geçerli olacağına inandığı bir sözleşmeye duyduğu güven, temsilcinin yetkisiz olması ve temsil olunan tarafından işlemin onanmaması ile boşa çıkmış olduğundan, yetkisiz temsilcinin tazmin etmesi gereken zarar, menfi zarardır.¹⁰⁵ Geçerli olduğuna inanılan sözleşme dolayısıyla göz ardı edilmiş fırsatlar da menfi zararın kapsamına dahildir.¹⁰⁶ Menfi zararın tazmini ile sözleşmenin hiç kurulmadığı ihtimalde var olan duruma yeniden kavuşulması sağlanır.¹⁰⁷ Yetkisiz temsilcinin kendisinin, yetkisiz olduğunu bildiği veya gereken özeni göstermesiyle bilebileceği durumlarda kusurlu olduğu kabul edilecektir.

Yetkisiz temsilcinin hukuki işlemin karşı tarafını yeteri kadar aydınlatmamış olması, özen yükümlülüğünü ihlal etmesi ve dürüst davranmaması sonucunda *culpa in contrahendo* sorumluluğuna gidilmektedir. Burada haksız fiilin varlığından değil, dürüstlüğü aykırılıktan¹⁰⁸ söz edilir.

Temsil olunanın onay vermemesi ihtimalinde, yetkisiz temsilci ile üçüncü kişinin karşılıklı verdikleri şeyler açısından dava açma yolu ile verilenlerin alınması sağlanabilir. Taşınır ve taşınmaz mallar için istihkak; misli eşyaların üçüncü kişinin malları ile karışması, verilen eşyanın tüketilmesi yahut iyiniyetli başka bir kişiye devredilmesi hallerinde sebepsiz zenginleşme hükümlerine başvurulmalıdır (TBK m.47/3).¹⁰⁹

¹⁰⁴ Eren, s. 527.

¹⁰⁵ Yetkisiz temsilcinin kusurlu olması ve hakkaniyetin gerektirmesi halinde, daha fazla tazminata hükmedilebilmesi hususunda bkz. Eren, s. 526; Bozkurt, Tamer (2025) Şirketler Hukuku, Gözden Geçirilmiş 16. Baskı, Ankara, Yetkin Yayınları, s. 103; Karahan, s. 90.

¹⁰⁶ Eren, s. 455.

¹⁰⁷ Kocayusufpaşaoğlu/Hatemi/Serozan/Arpacı, s. 445; Eren, s. 395.

¹⁰⁸ Detaylı bilgi için bkz. Eren, s. 526-527.

¹⁰⁹ Eren, s. 527.

2. Adi Ortaklık Açısından Yetkisiz Temsil

Adi ortaklığın üçüncü kişilere karşı temsil edilebilmesi için yetkilendirilmiş bir temsilcinin varlığı gerekmektedir. Temsil yetkisi, temsil karinesine dayanıyor olabileceği gibi ortaklık sözleşmesine veya bir ortaklık kararına da dayanabilir. Kendisine temsil yetkisi verilmemiş bir kişinin, adi ortaklığı temsile yönelik hareket etmesi yahut temsil yetkisi belirli sınırlar dahilinde tanınmış ise bu sınırların aşılması hallerinde yetkisiz temsil söz konusu olur.

TBK'nin adi ortaklığı düzenleyen maddeleri arasında yetkisiz temsile dair açık bir hüküm bulunmamaktadır. Dolayısıyla adi ortaklıkta yetkisiz temsil durumunda temsile ilişkin genel düzenlemelere mi yoksa vekaletsiz iş görmeye ilişkin özel düzenlemelere mi başvurulacağının tespiti edilmesi gerekmektedir.

3. Kanuni Düzenlemeler

Yetkisiz temsilcinin üçüncü kişilerle gerçekleştirdiği hukuki işlemler neticesinde, bu kişiler ile adi ortaklığın ortakları arasında oluşan ilişki dış ilişki; yetkisiz temsilci ile adi ortaklığın ortakları arasında oluşan ilişki ise iç ilişkidir. Yetkisiz temsil halinde uygulanması gereken hükümlerin tespiti açısından doktrinde bir görüş birliği bulunmamakla birlikte öne çıkan iki maddeden birisi TBK'nin 46. maddesi, diğeri ise TBK'nin 630. maddesidir.

*Kırca*¹¹⁰ ile iç ve dış ilişki açısından ayırım sonucunu doğuran bir değerlendirme yaptıktan sonra dış ilişki için *Poroy*¹¹¹, “... Bir kimse yetkisi olmadığı hâlde temsilci olarak bir hukuki işlem yaparsa, bu işlem ancak onadığı takdirde temsil olunanı bağlar...” şeklinde düzenleme getiren TBK'nin 46. maddesinin uygulanmasının doğru olduğu görüşündedir. Ayrıca *Bozkurt*, dış ilişkide¹¹² TBK'nin 637. maddesinin öncelikli olarak uygulanmasının ardından diğer konularda genel hükümlere gidilmesi gerektiğini savunmaktadır. “... Ortaklığı yönetme yetkisi bulunmayan bir ortağın, ortaklığın işlerini görmesi veya bu yetkiye sahip ortağın yetkisini aşması hâllerin-

¹¹⁰ Kırca (2000) s. 70.

¹¹¹ Poroy/Tekinalp/Çamoğlu (2010) s. 65.

¹¹² Bozkurt (2012) s. 44.

de, vekâletsiz işgörmeye ilişkin hükümler uygulanır...” düzenlemesini içeren TBK’nin 630. maddesi nedeniyle *Domaniç*¹¹³, her ne kadar mezkûr madde yönetime ilişkin olsa da yönetim hakkının temsil hakkını kapsadığı düşüncesi ile *Pulaşlı*¹¹⁴, *Ansay*¹¹⁵, *Karahan*¹¹⁶ ve iç ilişkide *Bozkurt’a*¹¹⁷ göre adi ortaklıkta yetkisiz temsil halinde uygulanacak hükümler, vekaletsiz iş görmeye ilişkin hükümlerdir.

*Karahan*¹¹⁸ ve *Pulaşlı*¹¹⁹, yetkisiz temsilcinin gerçekleştirdiği işleme ortaklar tarafından onay verilmemesi ihtimalinde, genel hükümlerde yer alan 47. madde gereğince üçüncü kişinin uğradığı zararları, yetkisiz temsilcinin tazmin etmesi gerektiğini belirtmişlerdir.

*Ansay*¹²⁰, ortaklar tarafından yetkisiz temsilcinin gerçekleştirdiği işlem onaylandığında, TBK’nin 531. maddesi değerlendirilerek, genel hükümlerdeki temsile ilişkin düzenlemelerin uygulama alanı bulacağını söylemektedir.

Yetkisiz temsilcinin ortak yahut üçüncü kişi olması, adi ortaklıkta yetkisiz temsile uygulanacak hükümlerin tespiti açısından önem arz etmektedir. Zira, yetkisiz temsilcinin ortaklardan olmaması durumunda iç ilişkide, vekaletsiz iş görmeye yönelik TBK’nin 526 vd. maddelerinde yer alan hükümler uygulanmalıdır.¹²¹ Dış ilişkide ise yetkisiz temsile ilişkin genel hükümlere gidilerek TBK’nin 46. ve 47. madde hükümleri uygulanmalıdır.¹²²

Kanaatimizce, yetkisiz temsilcinin adi ortaklığın ortağı olması durumunda, ortaklar arasında öncelikle bir iç ilişki söz konusu olduğundan, adi ortaklık söz-

¹¹³ **Domaniç** (1988) Şirketler, s. 97-98.

¹¹⁴ **Pulaşlı** (2024) s. 38.

¹¹⁵ **Ansay**, s. 120.

¹¹⁶ **Karahan**, s. 90.

¹¹⁷ **Bozkurt** (2012) s. 46.

¹¹⁸ **Karahan**, s. 90.

¹¹⁹ **Pulaşlı** (2024) s. 38.

¹²⁰ **Ansay**, s. 120.

¹²¹ **Kocayusufpaşaoğlu/Hatemi/Serozan/Arpacı**, s. 749; **Eren**, s. 527.

¹²² **Oğuzman/Öz**, s. 256 vd.

leşmesinin içeriğinin ön plana çıkması gerektiği gözden kaçmamalıdır. Adi ortaklık sözleşmesinde yetkisiz temsil hususunda bir düzenleme bulunmaması halinde, TBK'deki adi ortaklığa ilişkin hükümlere bakılacaktır. Bu aşamada yetkisiz ortak ile diğer ortaklar arasındaki iç ilişkide, vekaletsiz iş görmeye yönelik hükümlerin uygulanmasını düzenleyen TBK'nin 630/2. maddesi elzemdir. Adi ortaklıkta yönetime dair hükümler arasında yer alsa da TBK'nin 630. maddesinin, yönetim yetkisini elinde bulunduran ortağın temsil yetkisini de elinde bulundurduğu yönünde bir karine içeren 637/3. madde dikkate alınarak, yetkisiz temsilde ortaklar arasındaki iç ilişki için uygulanacağı söylenebilir. Dolayısıyla, vekaletsiz iş gören yetkisiz temsilcinin, TBK'nin 527. maddesi gereğince her türlü ihmalinin karşılığında sorumluluğu gündeme gelir. Diğer ortakların yetkisiz temsilci ortağın gerçekleştirdiği hukuki işlemi uygun bulması halinde, TBK'nin 531. maddesi gereğince vekaletle ilişkin hükümlere gidilecektir.

4. Dış İlişki Bakımından Yetkisiz Temsilin Değerlendirilmesi

Temsil konusunda genel hükümlerde bulunan düzenlemelerin, niteliği ile bağdaştığı oranda adi ortaklık için de uygulanacağı kabul edildiğinden¹²³ dış ilişkide, yetkisiz temsile ilişkin başvurulacak hükümler TBK'nin 46. ve 47. maddeleridir.

Ortağın kendisine temsil yetkisi hiç verilmemiş yahut verilen temsil yetkisinin çerçevesi çizilmiş ise diğer ortakların, yetkisiz şekilde hareket eden ortağın gerçekleştirdiği hukuki işleme onay vermemeleri ihtimalinde bu işlem, onlar bakımından hüküm ve sonuç doğurmayacaktır.¹²⁴ Ancak, diğer ortakların yetkisiz şekilde hareket eden ortağın gerçekleştirdiği hukuki işleme onay verdikleri ihtimalde, söz konusu işlem dolayısıyla haklara ve borçlara sahip olacaklarından bahsedilebilecektir.¹²⁵

¹²³ **Kaya, Erdoğan** (2021) *Adi Ortaklıkta Temsil* (Yüksek Lisans Tezi), Ufuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, s. 136.

¹²⁴ **Akyol**, s. 512.

¹²⁵ **Şener** (2008) s. 409; **Karahan**, s. 89; **Ansay**, s. 121; **Poroy/Tekinalp/Çamoğlu** (2010) s. 65; **Kırca** (2000) s. 70.

Yetkisiz temsilci ile üçüncü kişi arasında yapılan hukuki işlemin geçerliliği, temsil olunan ortakların hukuki işleme onay verdiği yahut onay vermeyeceklerinin anlaşıldığı ana dek askıda hükümsüzdür.¹²⁶ Askıda kalma süresince üçüncü kişinin, bu işlem ile bağlılığı devam edecektir. Üçüncü kişinin, durumunu netleştirmek için makul bir süre içerisinde temsil olunan diğer ortaklardan, taraflarınca, yetkisiz temsilci ortağın gerçekleştirdiği hukuki işleme onay verilip verilmeyeceğini açıklamalarını talep edebileceği kabul edilmiştir (TBK m.46/2). Makul süre sonunda, temsil olunan ortakların onay vermedikleri ihtimalde üçüncü kişi, işlemle bağlı olmaktan kurtulacaktır.

Yetkisiz temsilcinin ortak olması, TBK'nin 47. maddesinde düzenlenen, üçüncü kişinin zararını tazmin bakımından üzerinde durulması gereken bir durumdur. Hukuki işlemin bir tarafının ortak, diğer tarafının üçüncü kişi olması halinde işlem, en baştan itibaren¹²⁷ geçerli olacaktır. Zira ortak, bu işlemi kendi adına da gerçekleştirmiştir.¹²⁸ İşlem geçerli olduğundan, diğer ortakların onay vermemeleri halinde, yetkisiz temsilci ortağın doğrudan kendisi¹²⁹ sorumlu olacaktır. Dolayısıyla, üçüncü kişinin tazmin edilmesi gereken bir zararı bulunmayacaktır. Lakin, yetkisiz temsilci ile gerçekleştirilen hukuki işlem neticesinde tüm ortaklar ile işlem yaptığına inanan ve bu inancı, diğer ortakların işleme onay vermemesi nedeniyle boşa çıkan bir üçüncü kişinin varlığı söz konusu olabilir.¹³⁰ Doktrinde katıldığımız görüşün sahibi Kırca¹³¹ bu duruma ilişkin talebin, TBK'nin 47. maddesinde düzenlenen tazminatla, yani doğrudan ve sözleşmeye aykırılık nedeniyle ortaya çıkan zarar ile sınırlandırılması gerektiğini söylemiştir. Aynı hususta Karahan¹³², üçüncü kişinin seçimlik hakkı olduğunu, TBK'nin 47. maddesine göre tazmin talebinin mümkün olduğu gibi yetkisiz temsilciden ifa talebinin de mümkün olduğunu savunmaktadır. Üçüncü kişi-

¹²⁶ Eren, s. 524.

¹²⁷ Karahan, s. 89; Şener (2022) s. 78-79.

¹²⁸ Bilgili/Demirkapı, s. 41.

¹²⁹ Şener (2022) s. 79; Kırca (2000) s. 70; Karahan, s. 90.

¹³⁰ İncoğlu, Mehmet Murat (2009) Borçlar Hukukunda Doğrudan Temsil, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, s. 449.

¹³¹ Kırca (2000) s. 70.

¹³² Karahan, s. 90.

nin, diğer ortakların bulunmadığı halde, söz konusu işlemi yapmayı tercih etmeyeceği veya ifa işleminin yalnızca yetkisiz ortak tarafından gerçekleştirilmesinin mümkün olmayacağı sonucuna varılıyorsa, bu işlemin geçersizliğinden¹³³ ve TBK'nin 47. maddesi gereğince tazminatın, üçüncü kişi tarafından yetkisiz şekilde hareket eden ortaktan talep edilebileceğinden bahsedilebilir.

Yetkisiz temsilcinin ortaklar dışında bir kişi olduğu ve ortakların yetkisiz temsilcinin gerçekleştirdiği işlemi onaylamadığı durumda bu temsilci, TBK'nin 47. maddesi gereğince sorumluluk taşıyacaktı. İşlemin diğer tarafı olan üçüncü kişi ise tazminat isteme hakkına sahip olacaktır.

5. İç İlişki Bakımından Vekaletsiz İş Görmenin Değerlendirilmesi

İç ve dış ilişki kavramlarının, vekaletsiz iş görmeye yönelik şekilde öncelikle irdelenmesi, uygulanması gereken hükümlerin doğru şekilde kavranabilmesi açısından önem teşkil etmektedir. Vekaletsiz iş görmede, iş gören ile iş sahibi arasındaki ilişki iç ilişki; üçüncü kişi arasındaki ilişki ise dış ilişki olarak nitelendirilmektedir.¹³⁴ Vekaletsiz iş görmenin, iş görene doğrudan bir temsil yetkisi vermediği, bu nedenle de TBK'nin 531. maddesinde yer alan uygun bulma (onama) eyleminin ancak iş sahibi ile iş gören arasındaki iç ilişki için geçerli bir irade beyanı olduğu kabul edilmektedir.¹³⁵ Dolayısıyla karşımıza, iç ilişki için TBK'nin 531. maddesinde; dış ilişki için ise TBK'nin 46. maddesinde yer alan iki farklı onama hali çıkmaktadır. İç ilişkinin onanması ile dış ilişkinin onanması birbirinden bağımsız mahiyettedir.¹³⁶ Bununla birlikte, bu iki onama halinin birbirini etkileyip etkilemeyeceği hususu belirlenmelidir. Doktrinde bir görüş, iş sahibinin iradesinin neye yönelik olduğu hususunda şüpheye düşülmesi hâlinde, tarafınca, iç ilişkinin uygun bulunmasının, dış ilişkinin de uygun bulunduğu şeklinde yorumlanması gerektiğini ileri sürmektedir.¹³⁷ Diğer bir görüş, iç ve dış ilişkiye ilişkin onamaların tamamen bağımsız nitelikte olduğu

¹³³ İncoğlu, s. 449.

¹³⁴ Kırca, İsmail (1995) "Vekâletsiz İş Görmenin Temsil Hukukunda Uygulama Alanı Bulduğu Haller", Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 44, S. 1, ss. 443-450, s. 443-444.

¹³⁵ Kırca (1995) s. 443-444.

¹³⁶ Kırca (1995) s. 447.

¹³⁷ Kırca (1995) s. 450.

yönündedir.¹³⁸ Bu görüşe göre, iç ilişkinin onanması dış ilişkinin onandığı; dış ilişkinin onanması ise iç ilişkinin onandığı anlamına gelmeyecektir. İş gören ile üçüncü kişi arasında kurulan dış ilişkinin, iş sahibi tarafından, yalnızca üçüncü kişinin zarara uğramasının önüne geçmek amacıyla onanması mümkündür. Ancak, söz konusu işlemin kendisine herhangi bir yarar sağlamaması durumunda iş sahibinin, iç ilişkiyi onamak istememesi ihtimali bulunmaktadır.¹³⁹ Bu kapsamda, onamaların birbirinden bağımsızlığını savunan ikinci görüş daha isabetli görünmektedir.

Yetkisi bulunmayan bir kişi adi ortaklık adına üçüncü kişi ile hukuki işlem gerçekleştirdiğinde, TBK'nin 630/2. maddesi gereğince vekaletsiz iş görme hükümleri, yetkisiz temsilci ve ortaklar arasındaki ilişki için uygulama alanı bulacaktır. Yetkisiz temsilcinin gerçekleştirdiği hukuki işleme karşı diğer ortaklar iki şekilde hareket edebilir: Onama veya onamama.¹⁴⁰ Onama halinde, TBK'nin 531. maddesinde de belirtildiği üzere vekalet hükümlerine gidilmesi gerekmektedir. Adi ortaklık sözleşmesinde özel bir düzenleme varsa ilk olarak, sözleşme hükümleri doğrultusunda hareket edilmesine dikkat edilmelidir. Adi ortaklık sözleşmesinde boşluk bulunuyor ise vekaletle ilişkin düzenlemeler ancak kıyasen uygulanacaktır. Onamama halinde ise vekaletsiz iş görme hükümleri devreye girer ve hakların iadesi ile ortaklara karşı sorumluluğa ilişkin düzenlemelere başvuru söz konusu olur. Bu aşamada, yetkisiz şekilde hareket eden ortağın, diğer ortaklara karşı sorumluluğu açısından TBK'nin 628. maddesinde yer alan özen borcu kapsamında¹⁴¹ değerlendirme yapılarak, diğer ortaklarca zararın tazmininin talep edilebileceği kanaatine ulaşılabilir.

¹³⁸ **Kutlu Sungurbey**, s. 33; **Tandoğan, Haluk** (1957) *Mukayeseli Hukuk ve Hususiyle Türk-İsviçre Hukuku Bakımından Vekâletsiz İş Görme*, Ankara, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, s. 140, 255.

¹³⁹ **Kaya, Ümmühan** (2025) “Vekâletsiz İşgörmeye İşsahibinin İşgörmeyi Uygun Bulmasının Sonuçları”, *Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 6, S. 2, Prof. Dr. Mustafa Avcı'ya Armağan, ss. 2038-2071, s. 2052.

¹⁴⁰ **Akyol**, s. 467.

¹⁴¹ **Bahtiyar**, s. 37.

SONUÇ

Kanun koyucunun, iki ya da daha fazla kişinin emeklerini ve mallarını ortak bir amaca erişmek üzere birleştirmeyi üstlendikleri sözleşme olarak tanımladığı adi ortaklık, ticaret ortaklıklarının aksine TBK’de düzenlenmiştir. Adi ortaklık sözleşmesinin yazılı şekilde yapılmasına; ortakların ehliyetine ve kuruluş amacına dair kanunda özel bir düzenleme bulunmamaktadır. Dolayısıyla ortakların ehliyeti ile ilgili olarak TMK’nin genel hükümlerinin; ortaklığın kuruluş amacına ise sözleşmelerin genel sınırlarını belirleyen TBK’nin 26. ve 27. maddelerinin uygulanması gerekmektedir. Bu ortaklığın TBK’de düzenlenmesi, ticaret ortaklıklarından tek farkı değildir. Zira ticaret ortaklıklarından, tüzel kişiliğinin olmaması ve ortaklığın temelinde ortaklarının birbirlerine duydukları güvenin bulunması ile de ayrılmaktadır. Tüzel kişiliğinin bulunmaması nedeniyle adi ortaklığın kişiliği, kendisini oluşturan ortakların kişiliğinden ayrı olmadığından, hak ehliyeti ve dolayısıyla bizatihi taraf ehliyeti yoktur. Adi ortaklığın üçüncü kişiler ile ilişkileri, söz konusu durumdan doğrudan etkilenmektedir. Çünkü üçüncü kişiler ile gerçekleştirilecek bir hukuki işlemin tarafı, hak ve taraf ehliyetinin yokluğu nedeniyle ortaklık olamayacağından, ancak ortaklar olabilir. Taraf olarak bahsedilen bir yahut birkaç ortak değil, ortakların tamamı (mecburi dava arkadaşlığı) veya ortakların tamamını temsil eden bir vekildir. Temsil yetkisi iradi olarak adi ortaklık sözleşmesiyle verilebileceği gibi ortaklık kararıyla ve TBK’nin 637. maddesinde yer alan karine ile de verilebilir.

Kendisine temsil yetkisi verilmemiş bir kişinin adi ortaklığı temsile yönelik hareket etmesi yahut temsil yetkisi belirli sınırlar dahilinde tanınmış ise bu sınırların aşılması hallerinde yetkisiz temsil söz konusu olur. Temsil yetkisinin kapsamını doğru bir şekilde tayin edebilmek adına yapılması gereken ilk iş, yetkilendirmeye ilişkin kanuni dayanağın incelenmesi olmalıdır. Temsil yetkisi bir karineye dayanıyor ise başvurulacak madde TBK’nin 637. maddesidir. Adi ortaklık sözleşmesi yahut bir ortaklık kararı ile temsil yetkisi belirli kişi/kişilere verilmiş ise, temsil yetkisinin varlığı ile ilgili sözleşme veya karar doğrultusunda değerlendirme yapılmalıdır. Yapılan değerlendirme neticesinde, adi ortaklığı temsil yetkisi bulunmayan kişinin, bu yetkiye sahipmiş gibi hareket ettiği tespit edilirse, yetkisiz temsilin varlığından bahsedilecektir.

Yetkisiz temsilcinin gerçekleştirdiği hukuki işleme karşı diğer ortaklar onama veya onamama olarak iki şekilde hareket edebilir. Temsil olunan ortakların hukuki işleme onay verdiği yahut onay vermeyeceklerinin anlaşıldığı ana dek yetkisiz temsilci ile üçüncü kişi arasında yapılan hukuki işlemin geçerliliği askıdadır. Üçüncü kişinin, durumunu netleştirmek için talep ettiği makul süre sonunda, temsil olunan ortakların onay vermedikleri ihtimalde bu kişi, işleme bağlı olmaktan kurtulacaktır. Ayrıca, bahsedilen hukuki işlemin geçerliliği, temsilcinin üçüncü kişi veya ortaklardan biri olması durumuna göre ayrıma tabi tutulmaktadır. Hukuki işlem, üçüncü bir kişinin temsilci olması durumunda askıda hükümsüz iken; ortaklardan birisinin temsilci olması durumunda en baştan itibaren geçerlidir.

TBK'nin 620 vd. maddeleri arasında yetkisiz temsil hususu açık bir şekilde yer almamakla birlikte, bu hususta uygulanması gereken hükümlerin belirlenebilmesi bakımından da doktrinde görüş birliği yoktur. Ancak, temsil konusunda genel hükümlerdeki düzenlemelerin niteliği ile bağdaştığı oranda adi ortaklık için de uygulanacağı, dolayısıyla adi ortaklıkta yetkisiz temsil söz konusu olduğunda dış ilişki için TBK'nin 46. ve 47. maddelerinin; iç ilişki için ise vekaletsiz iş görme hükümlerinin uygulanması gerektiği genel olarak kabul edilmektedir.

KAYNAKÇA

- Akyol, Şener** (2009) Türk Medeni Hukukunda Temsil, İstanbul, Vedat Kitapçılık.
- Ansay, Tuğrul** (1967) Adi Şirket, Dernek ve Ticaret Şirketleri, Ankara, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü.
- Antalya, Gökhan/ Topuz, Murat** (2024) Marmara Hukuk Yorumu - Medeni Hukuk (Giriş, Temel Kavramlar, Başlangıç Hükümleri, C.I, 5. Baskı, Ankara, Seçkin Yayıncılık.
- Ayar, Ahmet** (2015) Adi Ortaklık Sözleşmesinde İç ve Dış İlişkiler (Doktora Tezi), Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Bahtiyar, Mehmet** (2024) Ortaklıklar Hukuku, Güncellenmiş 17. Bası, İstanbul, Beta Yayıncılık.
- Barlas, Nami** (2016) Adi Ortaklık Temeline Dayalı Sözleşme İlişkileri, 4. Bası, İstanbul, Vedat Kitapçılık.
- Baştuğ, İrfan** (1964) “Şirket ve Şirket Akdinin Hukuki Mahiyeti, İzmir Barosu Dergisi”, S. 4, ss. 5-10.
- Berki, Şakir** (1973) Borçlar Hukuku (Özel Hükümler), Ankara, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları.
- Bilge, Necip** (1971) Borçlar Hukuku Özel Borç Münasebetleri, Ankara, Sevinç Matbaası.
- Bilgili, Fatih/Demirkapı, Ertan** (2013) Şirketler Hukuku, 9. Baskı, Bursa, Dora Basım.
- Bozkurt, Tamer** (2012) Ticaret Hukuku C.II Şirketler ve Kooperatifler Hukuku, Güncellenmiş 6. Baskı, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık.
- Bozkurt, Tamer** (2025) Şirketler Hukuku, Gözden Geçirilmiş 16. Baskı, Ankara, Yetkin Yayınları.
- Çevik, Orhan Nuri** (2002) Uygulamada Şirketler Hukuku, Gözden Geçirilmiş ve Güncellenmiş 3. Baskı, Ankara, Yetkin Yayınları.
- Doğanay, Ümit Yaşar** (1968) Adi Şirket Akdi, İstanbul, Kutulmuş Matbaası.
- Domaniç, Hayri** (1988) Türk Ticaret Kanunu Şerhi, C. I, Umumi Hükümler-Ticari İşletme-Kollektif Şirketler- Adi Şirket-Komandit Şirketler, 4. Bası, İstanbul, Temel Yayınları (Kısa: Şerh).
- Domaniç, Hayri** (1988) Adi - Kollektif ve Komandit Şirketler, Genişletilmiş 4. Bası, İstanbul, Kurtuluş Matbaası (Kısa: Şirketler).
- Eren, Fikret/ Yüceer, İpek** (2024) Borçlar Hukuku Özel Hükümler, 12. Baskı, Ankara, Legem Yayınevi.

- Eren, Fikret** (2024) Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 29. Baskı, Ankara, Legem Yayınevi.
- Gökdemir, Egemen** (2022) Adi Ortaklıkta Yönetim ve Temsil (Doktora Tezi), İstanbul Kültür Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- İnceoğlu, Mehmet Murat** (2009) Borçlar Hukukunda Doğrudan Temsil, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık.
- Karahan, Sami** (2012) Şirketler Hukuku, 1. Baskı, İstanbul, Mimoza Yayıncılık.
- Karayalçın, Yaşar** (1973) Ticaret Hukuku, Şirketler Hukuku, C. II, 2. Baskı, Ankara, Sevinç Matbaası.
- Kaya, Erdoğan** (2021) Adi Ortaklıkta Temsil (Yüksek Lisans Tezi), Ufuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kaya, Ümmühan** (2025) “Vekâletsiz İşgörmeye İşsahibinin İşgörmeyi Uygun Bulmasının Sonuçları”, Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 6, S. 2, Prof. Dr. Mustafa Avcı’ya Armağan, ss. 2038-2071.
- Kırca, İsmail** (2000) “Adi Şirketin Temsili ile İlgili İki Sorun”, BATİDER, C. XX, S. 4, ss. 63-71.
- Kırca, İsmail** (1995) “Vekâletsiz İş Görmenin Temsil Hukukunda Uygulama Alanı Bulduğu Haller”, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 44, S. 1, ss. 443-450.
- Kocayusufpaşaoğlu, Necip/Hatemi, Hüseyin/Serozan, Rona/Arpacı, Abdülkadir** (2014) Borçlar Hukuku Genel Bölüm, C. I, 5. Bası, İstanbul, Filiz Kitapevi.
- Kuru, Baki/Aydın, Burak** (2025) Medeni Usul Hukuku El Kitabı, C. I, Tıpkı 4. Baskı, Ankara, Yetkin Yayınları.
- Kuru, Baki** (2001) Hukuk Muhakemeleri Usulü, C. I, 6. Bası, İstanbul, Demir Yayıncılık.
- Kutlu Sungurbey, Ayfer** (1988) Yetkisiz Temsil, Özellikle Culpa in Contrahendo (Sözleşmenin Görüşülmesinde Kusur) ve Olumsuz Zarar, İstanbul, Yasa Yayınları.
- Küçükdağlı, Ufuk** (2015) Adi Ortaklığın Temsili (Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Moroğlu, Erdoğan** (1962) “Şirketlerde Adli Tebligat Kimlere Yapılır”, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, C. XXVIII, S. 2, ss. 382-406.
- Oğuzman, Kemal/Öz, Turgut** (2024) Borçlar Hukuku Genel Hükümler, C. I, Güncellenip Genişletilmiş 22. Bası, İstanbul, Vedat Kitapçılık.

- Özenli, Soysal** (1988) Uygulamada Adi Ortaklık ve Neden Olduğu Davalar, Ankara, Kazancı Hukuk Yayınları.
- Papakçı, Acun** (2010) “Avukatlar Açısından İşbirliği Olanakları”, Prof. Dr. Rona Serozan’a Armağan, C. II, İstanbul, ss. 1481-1506.
- Pekcanıtez, Hakan/Atalay, Oğuz/Özekes, Muhammet** (2020) Medeni Usul Hukuku Ders Kitabı, 8. Baskı, İstanbul, Vedat Kitapçılık.
- Poroy, Reha/Tekinalp, Ünal/Çamoğlu, Ersin** (2010) Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku, Güncelleştirilmiş 12. Bası, İstanbul, Vedat Kitapçılık.
- Poroy, Reha/Tekinalp, Ünal/Çamoğlu, Ersin** (2021) Ortaklıklar Hukuku I, Güncellenmiş, Yeniden Yazılmış 15. Baskı, İstanbul, Vedat Kitapçılık.
- Pulaşlı, Hasan** (2018) Şirketler Hukuku Şerhi, C.I, 3. Baskı, Ankara, Adalet Yayınevi.
- Pulaşlı, Hasan** (2024) Şirketler Hukuku Genel Esaslar, Güncellenmiş ve Genişletilmiş 9. Baskı, Ankara, Adalet Yayınevi.
- Reisoğlu, Safa** (2012) Türk Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 23. Bası, İstanbul, Beta Yayıncılık.
- Şener, Oruç Hami** (2008) Adi Ortaklık, Ankara, Yetkin Yayınları.
- Şener, Oruç Hami** (2022) Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku Ders Kitabı, Gözden Geçirilmiş 5. Baskı, Ankara, Seçkin Yayınevi.
- Tandoğan, Haluk** (1957) Mukayeseli Hukuk ve Hususiyle Türk-İsviçre Hukuku Bakımından Vekâletsiz İş Görme, Ankara, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları.
- Tercier, Pierre/Pichonnaz, Pascal/Develioğlu, Hüseyin Murat** (2020) Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 1. Baskı, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık.
- Tiftik, Mustafa/Şen, Elif** (2016) “Yetkisiz Temsilde Culpa in Contrahendo Sorumluluğu”, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C. 22, S. 3, ss. 2643-2664.
- Yongalık, Aynur** (1991) Adi Şirkette Sermaye Payı, Ankara, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü.
- Yücel, Cazibe Ebru** (2011) Adi Ortaklıkta Temsil (Yüksek Lisans Tezi), Bahçeşehir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.